

deze maatschappij, de totale mens mét zijn dromen, seksualiteit, zachte waanzin en vernietigingsdrang.

Brialmont

Het Brialmonttheater speelt *Mercedes*, het laatste stuk van Thomas Brasch. Dit gezelschap (vroeger Jeugd en Theater) nam nogal bruusk en onverwacht een bocht van 180 graden. Blijkbaar was er geen markt meer voor maatschappijkritisch jeugdtheater, daar bovenop kwam nog een negatief rapport van de Raad van Advies (wat stopzetting van de subsidies inhoudt wanneer er niet snel iets verandert). Dries Wieme en Alice Toen herpakten zich, zetten het gezelschap aan de deur en haalden Mark Steemans (acteur bij BKT en Arca) binnen. Het resultaat is een ingrijpende profielwijziging. Het Brialmont komt van jeugdtheater pardoos terecht in het repertoirewater van BKT, Arca, Vertikaal, Malpertuis, Controverse, en ander theater van de zich behelpende kleinschaligheid. Binnen dit eminente gezelschap moet het zijn eigenheid nog bewijzen. De vraag is of het daarvoor de tijd en de middelen zal krijgen.

Naast het opportunisme dat de ommezwaai kleurt, verloopt deze onderneming ook niet zonder risico: het betekent bouwen aan een artistiek

imago, zoeken naar een nieuw en jong publiek. Het handvol vijftigers waarmee ik de voorstelling zag, kwam in elk geval nog voor het oude Brialmont: de verplaatsing van de ene ruimte naar de andere vond men nogal raar, het zitten op autobanden ongemaakt, de dekens tegen de kou werden niet gebruikt. En het stuk? Ja, ik vond het stuk erg interessant (hoewel niet Brasch' beste): het vat de tijd goed samen in de liefdesgeschiedenis van twee marginale figuren, Sakko en Oi; en het speelt zich tegelijk af in de tijdloze dimensie van de droom, het onderbewustzijn, de fictie van het theaterspel. In combinatie met de fysieke taal en de extreem open structuur levert dat een gelaagd spanningsveld op dat door een regisseur en acteurs dient geladen te worden. Mark Steemans, Brit Alen (Oi) en Mark Peeters (Sakko) manoeuvreren behoedzaam doorheen het onbekende materiaal. Met iets te veel respect misschien. Men durft (nog) geen visie op de tekst dwingen. De eigenheid van de schrijftuur vind je daardoor niet voldoende terug in de voorstelling. Het traject langsheen de verschillende ruimtes van een vervallen fabriekspand vertaalt wel het statiekarakter van het stuk, maar op het niveau van het acteren wordt eerder gekozen voor een psychologiseren wat voor Brit

Alen goed uitkomt: de bruuske omkantelingen van naïeviteit en breekbaarheid naar vervaarlijke agressiviteit worden in haar lijf omgezet tot boeiend spel. Mark Peeters blijft echter, ondanks zijn interessante fysionomie, steken bij de clichés van zijn rol. Zo'zn tekst verdraagt gelukkig veel en de encenering is best verdienstelijk. Maar ik miste de ongegeneerde theatraliteit van een Karge en Langhoff, of het merkwaardige realisme van Gosch om van het stuk een krachtig gebeuren te maken, met strepen en kleuren/ kinderlijke speelsheid en rauwe brutaliteit/ op de grens van de boze waanzin/ opbrekend in het geheugen van de toeschouwer.

Het Brialmont krijgt de honneurs van een Belgische première. Bovendien introduceert het een boeiend auteur. Hier wacht interessant tekstmateriaal: *Lovely Rita*, *Lieber Georg* en het meer Duits-historische stuk *Rotter*. *Mercedes* kan trouwens ook in andere uitvoeringen, past op andere lichamen. Een herneming staat in ons premièrebelust theatersysteem wel niet zo voornaam als een première, maar pas in de tegenspraak van enceneringen komt een hedendaags stuk tot leven, krijgt de rijkdom van mogelijkheden een kans. Aan wie de eer?

Luk Van den Dries

Lovely Rita (Münchner Kammerspiele) — Foto Ilse Buhs

- (1) zie ook *Etcetera* 2, p. 24 e.v.
- (2) Günther Rühle, *Anarchie in der Regie? Theater in unserer Zeit*, zweiter Band, Suhrkamp Verlag, Frankfurt a.M., 1982, p. 252.
- (3) Cf. *Woyzeck* en *La Nozze di Figaro* in de Munt, zie *Etcetera* 7, p. 66 e.v.
- (4) *Eine geschichtslose Generation*. Thomas Brasch in gesprek met Christoph Müller, *Theater Heute*, 1977, nr. 2, p. 46.
- (5) Maar ook weer niet te veel. Wanneer Brasch in 1982 voor zijn film *Engel aus Eisen* een Beierse filmprijs ter waarde van 50.000 Mark ontvangt uit de handen van F.J. Strauss, bedankt hij beleefd — onder luid gejoel van het publiek.
- (6) Thomas Brasch, *Boven ons een hemel van staal*, A.W. Bruna en Zoon, Utrecht/Antwerpen, 1978, p. 12.
- (7) *Die regisseuren sind die grossen Verhinderer*, interview met Thomas Brasch, *Theater Heute*, 1982, nr. 9, p. 8.
- (8) *Ibidem*.
- (9) Thomas Brasch, *Lovely Rita*, *Theater Heute*, 1977, nr. 2, p. 53.

MERCEDES

Auteur: Thomas Brasch; vertaling Peter Nijmeijer; groep: Brialmonttheater; regisseur: Mark Steemans; spelers: Britt Alen, Mark Peeters en Dries Wieme.